

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Stev. 41. V Ptuj v nedeljo dne 9. oktobra 1910. XI. letnik.

Današnja številka ima 2 strani priloge in vse torej 10 strani.

Žalostne novice!! Kmetje v ptujem okraju pozor!

Vsled brezvestne obstrukcije slovenskih poslancev v deželni zbor postavil je deželni odbor vse svoje podpore, ki mu je doslej okraju Ptuj dajal. Zaradi tega trpi okrajni zastop veliko škodo!

Pomisliti se mora, da je dobil ptujski okraj vsled suše v letih 1908 in 1909 za 32.000 kron najmanjše za 30.000 kron deželnih denarjev. Torej primanjkuje zdaj okrajnemu zastopu 62.000 kron!

Naravno je, da mora okrajni odbor vse svoje izdatke zdaj znižati. Okrajni odbor je tudi že sledeče sklenil:

- 1) Šotranje okrajnih cest se za polovico znižalo. Pomisliti se mora, da merijo okrajne ceste 40 km 50 m in da se je lansko leto 8000 m² trga navozilo. Zdaj se niti polovico tega ne bo moglo. Koliko denarne škode za kmete!
- 2) Plače za 53 cestarjev se je na 1 četrtino (1/4) znižalo. Od 1. Oktobra naprej se iz cestna služba le enkrat na teden, medtem ko se je doslej 3 krat na teden izvršila. Cestarji, ki živite se pri Ozmeču in Mešku!
- 3) Podpora osim okrajnim hebankam se je za polovico znižala. Da pod takimi pogoji ženske ne bodo svojo težko službo rade opravljele, si lahko vsakdo misli!
- 4) Istotako se je znižalo plače pisarniškega pomočnika na 2/3 (dve tretini)
- 5) Vse cestne zgradbe se je zaradi primanjkanja denarja ustavilo. Kmetje bodo je rameli, kaj to pomeni!
- 6) Glede živinoreje ne more okrajni zastop ničesar storiti. Hlevi so vsled suše prazni; okrajni zastop je hotel še nekaj mlade živine kupiti. Ali zdaj ne more...

To so prve, žalostne posledice obstrukcije!

Deželni zbor — razbit!

Naprej v beraštvo... to je menda vslo slovenskih deželnih poslancev na Štajerskem. In reči moramo: posrečilo se jim bode! Ako bodo ti slovenski poslanci na ta način, kakor doslej, svoje „delovanje“ nadaljevali, potem bode spodnja Štajerska kmalu puščava in njihuje bode in revščine, podobna tistim, ki so jih poznali na Ruskem ali na Balkanu. Najhujši sovražnik bine more slovenskemu ljudstvu tako kot odovati, kakor mu škodujejo ti zagriženi gospodje, ki se v pozici „slovenskih odrešenikov“ ljudskih zastopnikov“ bahajo...

Kakor smo že v zadnji številki nakratko omenili, so se vlada pogajanja s slovenskimi poslanci razbila. S tem vsako pametno gospodarsko delo v zbornici preprečeno. Vlada vsled tega niti seje

več sklicala ni, marveč je deželni zbor enostavno zaključila... Tako smo na Štajerskem zdaj v nepostavnem položaju, kakor so bili do zadnjega časa na Češkem. Gospodarska škoda, ki so jo s tem slovenski poslanci zlasti slovenskemu ljudstvu povzročili, je tako ogromna, da kriči naravnost do neba!

Kako je tako daleč prišlo? Treba je, da pojasnimo vse strani te žaligre, ki so jo slovenski poslanci seveda kot komedijo našemili. Prvič je vsestransko dokazano, da slovenski poslanci sploh niso hoteli do mirnega dela priti. Ko so namreč nemški poslanci v resni volji pot za sporazum ogladili, ko je že vse mislilo in upalo, da je spor rešen, prišli so slovenski poslanci nakrat z novimi deželnoizdajalskimi zahtevami. Na ta način seveda ni bilo mogoče, da bi se naprej obravnavalo. Ne samo nemški nacionalci, tudi veleposestniki, nadalje nemški katoliški klerikalci in socialni demokrati so izjavili svoje prepričanje, da slovenski poslanci sploh niso hoteli delati! Vedoma in naltuš, iz naravnost gorostasnih političnih vzrokov so slovenski poslanci deželni zbor razbili in s tem svoje slovenske volilce izdali...

Z vsemi mogočimi zvijačami hočejo ti politični zločinci nevednim in neizobraženim ljudem to svoje postopanje opravičiti. O „posvetovanjih“ pri vladi lažejo na svojih shodih in v svojih listih, da se kar kadi. Med slov. poslanci je tudi nekaj kmetov (Roškar, Pišek, Novak, Meško). Zakaj pa dr. Benkovič, dr. Korošec in dr. Verstovšek niso nobenega teh kmetov k „posvetovanju“ pustili? Ali imajo te možakarje le za štafažo, za reklamo? Ali so ti Meškoti in Novaki le limanice, na katere se politične kaline lovi? Zdaj torej, ko se je šlo za življenje tisočih kmetov, so morali klerikalni kmetijski poslanci za vratni stati, doktorji Benkovič, Korošec in Verstovšek pa so pri konferenci kmetjsko kožo prodajali...

Zvijajo se ti slovenski poslanci zdaj kakor jegulja in v opravičenje svojega političnega zločina jecljajo kakor šolarčki pred strogim katehetom. Ako se jih vpraša, zakaj so deželni zbor razbili, potem blebetajo najprej v praznih frazah. Končno pa povedo sledeče „slovenske zahteve“: 1. Na Kranjskem so slovenski prvaki sprejeli predlog gled deželnega odbora, ki je zasigural večini svoj položaj. V odgovor postavil je poslanec Wastian isti predlog za Štajersko. In glejte, kar je prvakom za Kranjsko prav, to se jim za Štajersko ne dopade!!). Zaradi Wastianovega predloga je Benkovič skakal kakor petelin na gnoju. Sicer pa nima ta predlog nobenega gospodarskega pomena. In sploh je gotovo, da bi zdaj sploh še ne prišel do razprave. Ta pritožba slovenskih poslancev je torej zlagana! — 2. Z ozirom na promet in splošne (tudi slovenske!) koristi, hočejo davkoplačevalci v Celju par sto (metrov (nemški „Studentenheim“, vilo Jarnar itd.) mestu priklopiti. Dotična zemlja je večidel nemška. Temu se protivijo tisti „narodnjaki“ iz celjske okolice, katerim je čez 2.600 K občinskega denarja „izginilo“. In zaradi te otročje malenkosti, ki za-

nima k večjem tucat slovenskih hujskačev, mora cela štajerska dežela trpeti. Benkovič in Korošec smatrata torej ljudstvo za tako neumno, da bi se za tako malenkost ogrevalo. Cela celjska okolica z vsemi slovenskimi doktorji vred ni toliko vredna, da bi moralo vse štajersko prebivalstvo zaradi njih lakoto trpeti. — 3. Nadalje so zahtevali slov. poslanci, da se razdelita deželni kulturni svet in deželni šolski svet. To bi bil prvi korak v raztrganju štajerske dežele. Vsak pametni človek v, da bi tega sivolasi naš cesar nikdar ne privolil. Ali vsak pametni človek v, da bi bilo to v velikansko škodo spodnještajerskega prebivalstva. Slovenski narodni učitelji so se sami proti temu prav odločno izjavili. In s številkami dokazano je, da je spodnja Štajerska veliko več denarja dobila, nego plačala. Narodni hujskači tega seveda ne priznajo, ker sploh ničesar ne vedo. Ali ljudstvo v, da je štajersko ljudstvo in da se mu slabo godi...

Te tri „stvari“ zamorejo slovenski poslanci omeniti. In zdaj vprašamo: ali je zaradi teh stvari bilo potrebno, deželni zbor razbiti? Noben pošten človek, ki živi od lastnega dela, ne more temu pritrditi. Slovenski poslanci so torej zgolj iz brezvestnosti deželni zbor razbili.

Omenili smo že, da bodejo gospodarske posledice tega zločina velikanske. S tem, da se je deželni zbor zaključil, ni samo prihodnje delo omogočeno; ne, tudi kar se je doslej v odsekih sklenilo, je razveljavljeno. Podpore, ki so se že v odsekih sklenile, ne veljajo več. Brezobrestnih posojil ni več. Regula-cijska dela na Dravi, Pesnici in drugod so ustavljena. Toča naj pada, suša naj pride, — vbogi slovenski kmet ne dobi ničesar, ker mu slovenski poslanci ničesar datine pustijo!...

Krvave rane v truplo štajerskega prebivalstva bije ta „boj“ slovenskih poslancev. Komu v korist? Nikomur!! In človeku sili roka v pest, ako vidi to žalostno igro možictev, ki življenje le iz „teatra“ poznajo in ki so „lačni“ le tedaj, ako jim zdravnik zaradi prebavljenja pečenke prepove...

Tone more in nesme tako naprej iti! Ko so pred desetletji slovenski poslanci kot „ustaši“ doma lenarili, pognalo jih je slovensko ljudstvo z nekako silo v deželni zbor in jim je zapovedalo: Delajte, delajte za nas, kajti za to smo vas izvolili... Treba bode, da ljudstvo zopet vstane in da vsled lakote in trpljenja tej prvaki komediji konec napravi!

Politični pregled.

Proti druginji mesa so se vršile po vseh večjih mestih velike demonstracije. Na Dunaju je demonstriralo 300.000 oseb. Do spopadov, ki bi bili pomembnejši, ni prišlo.

Politične aretacije v velikem številu so se izvršile v Krakovi. Policija je prišla baje tajnim veleizdajniškim društvom na sled. Izvršilo se je tudi mnogost hišnih preiskav.

Iredentisti Ferluga se je imel te dni pred celovškimi porotniki zaradi veleizdaje zagovarjati.

V vsaki hiši naj bodo „Štajerčeve“ užigalice!

Porotniki pa so zanikali vprašanja in je bil ta laški prenapetost vsled tega oprošten.

Dunajski župan je obiskal Budimpešto. To bi se pod dr. Luegerom nikdar ne zgodilo. Kajti ta je bil prehud nasprotnik madžaronske politike. Ali danes so klerikalci figa-žože . . .

Delavski nemiri. V berlinskem predmestju Moabit prišlo je med štrajkujočimi delavci in policijo do hudih in krvavih bojev. Na obeh straneh se je streljalo in mnogo oseb je težko ranjenih. Policija je morala posamezne hiše opetovano „šturmati“. Šele čez par dni se je nemiom konec napravilo.

Dopisi.

Teharje. (Občinske volitve.) Zadnji zaplenjeni „Narodni list“ z dně 29. septembra t. l. je prinesel dva članka o občinskih volitvah na Teharjih. Iz teh omenjenih člankov se jasno razvidi nečuvna lažnjivost in nesramna podlost pobalinov-šribarčkov pri „Narodnem listu“. V prvem članku, ki ga je baje pisalo „več volilcev, ki pa v istini izvira iz peresa znanega prvaškega vodje v volilni bitki na Teharjih, se navaja razne vzroke, zakaj so „prvaki“ na Teharjih propadli. Med razlogi čitamo tudi sledečo podlo laž: Res pa je na drugi strani, da je imela nemškutarška-štorovska stranka od Südmarke nad 1.000 K na razpolago za pijačo na raznih shodih. Lažnjivci okoli „Narodnega lista“ dokazite, kedaj da smo sploh imeli razne shode, pri katerih bi nam bilo mogoče dajati za pijačo. Mi lahko pošteno trdimo, da nam ni bilo treba volilnih shodov, ker so naši volilci sami uvideli, da je občinsko gospodarstvo redno in dobro. Pač pa lahko mi trdimo, da so prvaki dohtarji in njih šribarji vsako nedeljo in vsak praznik imeli razne shode pri Barokarju, Cajhnu, Sodin in hoteli s pijačo naše volilce na svoje limanice ujeti, kar se jim pa ni posrečilo. Razni Stojani, Reicherji, Buceji, Hrašovi, Kodermanni, Kukovci i. dr. so že skoraj cel mesec pred volitvami letali od hiše do hiše, agitirali zase (kakor Stojan, Bucej i. dr.) oziroma za svoje „šostarske“ kandidate. Vsi drugi razlogi za poraz „prvakov“ so naravnost bedasti in neumni. Kajti niti štorovska tovarna niti celjska mestna „šparkasa“ nista krivi na porazu „prvakov“ v Teharjih. Glavni vzroki, — in zapomnita si to Juro in Vekoslav — so ti le: Mi napredni Teharčani-volilci si ne želimo v naši občinski hiši takega nerednega in nesramnega gospodarstva, kakor vlada v občinski hiši celjske okolice. Mi nečemo nobenega zvišanja občinskih doklad za prvake hujskaške namene in za farovške nenasitneže. Mi hočemo imeti v naši plemeniti občini mir, ne pa zgago in hujskanje, katerega si prvaki dohtarji želijo, mi hočemo imeti redno in lepo gospodarstvo, katero je zavladovalo v občinski hiši od tega časa, odkar smo hujskače in nenasitneže fajmoštrovega kalibra iz občinske hiše pomedli. — Drugi članek se peča z brezpomembnim rekurzom proti občinskim volitvam v

Teharjih. Gospod Vekoslavček tudi v tem članku lažnjivo in podlo vse zavija, kakor je že njegova navada. Ta „glasoviti“ pesnik piše o rekurzu proti nepostavnim in neveljavnim občinskim volitvam. No, možičel Vekoslav, o tem ne boste vi odločevali, so-li volitve v Teharjih postavne in veljavne ali ne. Domišljava si tudi in premišljuje, kak učinek je pač ta rekurz v teharski občinski hiši napravil. Vse, kar vi tukaj pripovedujete, je gola laž. Nadalje pravi Spindler, da se je govorilo o različnih goljufigah (kje? pri občinskih volitvah v celjski okolici) in da je najbolj zanimala trditve, da je mladi Pavher volil namesto še živega očeta tudi za svojo mater. Zakaj ne poveste resnice, zakaj lažete in zavijate. Mladi Pavher je volil, to je resnica, ampak ne za svojo mater, ampak za-se, ker ima tudi on volilno pravico v tretjem razredu. Za svojo mater pa ni volil, ker za njo sploh ni prišel nihče volit.

Sv. Lovrenc (dravsko polje). Dragi „Štajerc“! Naši kmetje so hudo razburjeni nad nekatero sleparijo, ki jo povzročajo klerikalci. Vsaka stvar ima svoj konec in tudi naša kmetjska potrepljivost bode minula. Povedati bi imeli mnogo, zlasti o našem skozinskož poštenemu občinskemu tajniku Jurju Tumpej. Vprašamo javno: kako so se vršile občinske volitve leta 1909?! Pod komando občinskega predstojnika in župnika Ozmeca so klerikalci grozovito sleparili. Tajnik je oznanil reklamacijo, a imenik še ni bil izgotovljen. Drugi švindelj je bil, da se naznani volitve ni pravočasno nabilo. Jurček Tumpej je baje pri obravnavi našega rekurza lagal, da je volilni razglas nabil 20. in 21. februarja. To pa ni res! Pred pričami je bil volilni razglas pribit 27. in 28. februarja in to samo na dveh krajih. Zakaj si pa Tumpej pri deželnozbornskih volitvah nabil plakate na 5 krajih, ja sploh na vsakem voglju? Pač zato, ker se je šlo za župnika! Grdo je bilo tudi, da se je od napredne strani 4 volilcev vun pustilo, ker se jih nalašč ni hotelo 5 v volilni imenik vpisati, ker ni bila volitev pravočasno končana. To si ti Tumpej naredil, ker si se bal, da ne bi kmetje klerikalno nadvlado premagali. Vedel si, da le pod klerikalno nadvlado prideš ti do rihtarjevega stolčka. Zdj te pa vprašamo: Koliko je bilo časa za reklamirati od 4. do 12. februarja. Sam rihtar je rekel v neki gostilni: zdaj ne smete več reklamirati. Volitev je bila nabit 21. februarja, volili smo že 9. marca . . . Mi pravimo, da se je pri teh volitvah švindlalo. In govorili bodemo še naprej. Občani.

Orehovci v zgornjo-radgorskem okraju. „Slovenec“ je dně 22. oktobra šte. 38 prinesel to-le: „Od Sv. Jurja ob Ščavnici. Minulo nedeljo se je vršila seja občinskega odbora, v kateri se je šlo za to, ali se prosi za povzdigo Sv. Jurja v trg ali ne. Štajercjanci v odboru so strastno nasprotovali, ker se boje, da bi potem očetu Bračku konečno odklenal vsak up na zmago v gornjeradgorskem okrajnem zastopu. Te možakarje si bodemo dobro zapomnili za pri-

hodnje občinske volitve!“ — Glejte, kaj toli, kolovred prede! Kaj pa mene briga, ali je sv. Jurij trg ali ne? In toti dopisun še celo seje na okrajni zastop. Kaj pa hoče s tem povedati, da je meni „odklenalo“? Ali se jaz vsiljujem za načelnika?? Bolj je okraj gornje-radgonski mene potreben, kakor jaz okraja. — V mojem načelstvu je „odklenalo“ več ko 50.000 kron, katere bi moral okraj plačati, če bi ne bil jaz skrbel za okraj! Kaj pa zdaj? Našo načelstvo živi dve leti in imamo 1.900 K dolga, pa nimamo nika-kega dokaza, zakaj se je toti dolg naredil. Reše se, da je vse „drago“. Toti dolg bomo vendar mi davkoplačilci plačevali! Sram naj bo tistega norca, kateri mene v miru ne pusti. Jaz vam Jurjovcem nisem nevošljiv vašega trga, ker ne bote s tem za en vinar boljši kakor dozaj; mogoče, če bodo g. Kuncič tistega žrebca nazaj kupili, katerega so pred nekim letom židovi prodali, da ga boste imeli za „Wappen“ . . .

Wratschko.

Zgornje Hoče. Štejemo si v dolžnost, zopet nekaj poročati. Pa ne od Kranjčeka; ne, to nam še na misel ne pride, ker smo zadovoljni, da je odšel. Pač pa moramo povedati, da smo sklenili ustanoviti „veteransko društvo“, h kateremu se je že 30 članov vpisalo. Tudi bode društvo imelo lastno godbo, katerega bode že 16. oktobra pri ustanovni slavnosti igrala. Društvo ima namreč ta dan v Korenovi gostilni v zgornjih Hočah ustanovni občni zbor, popoldne pa vrtno veselico. Vsi prijatelji vojaškega stanu se uljudno vabijo, da se tega udeležijo!

Iz Ptujске gore. Poroča se nam, da ima občinski pot na leto 70 K plače. Rihtar Jurček Topolovec p. d. Kadunc iz Pšetne grabe, pa si vzame od plače 30 K (kateri si bo moral občinski pot pri sodnji izkati); občini zaračunil Jurček celih 70 K. Narodnjaška malha pač nikoli ni polna! Letošnjo poletje prižene neki kmetovalec iz druge občine žival na sejem; po naključju pa živinski potni list ni bil v redu; za je prosil Jurčeka, da mu napravi novi potni list, za katerega je Jurček računil doslovno: šestdeset vinarjev! Sedaj pa še kdo naj ne verjame, da nima Kadunc „usmiljeno srce“ do kmeta. Predgovor pravi, da gliha vkup štrih, iz tega sledi, da Klemenčič kot narodnjaški vodja Jurčeka, Anton Gojkoviča in Anton Kupčiča ne more nič boljši biti, kakor so njegovi učenci. Pod plašč narodnjaške slovenščine se skrivljejo, zato da bi lažje kmetom žepe praznili in svoje nikoli polne malhe polnili! Kdor si upa dvomiti da narodnjaški Jurček ni pošten, je pač gotovo od njega spoznan, da to že mora biti „nemčur“.

Revolucija v Portugalu.

(Telegrafično poročilo.)

Presenetljive stvari se poročajo iz Lissabona. Izbruhnila je namreč revolucija. Puntarjem so se takoj tudi vojaki in mornarji pridružili. Vojne ladje so kraljevo palačo bombardirale. Kralj je v svojo družino na nekem braziljanskem parniku pobegnil. Ustaši so **proglasili republiko.** Iz vseh poslopij vihra republikanska (zeleno-rdeča) zastava. V bojih je jako veliko oseb padlo. Ali republikanci so hitro zmagali. Več poročamo prihodnjic.

Novice.

Zpet tožba! Svojim čitateljem v zabavo povemo, da nas je znani kaplan J a k e c R a b u z a — tožil. Prinesli smo namreč pred kratkim notico, v kateri smo povedali, da je bil možič obsojen, ker je nekega šolskega otroka pretepel. Zaradi nekaterih opazk v tej notici se je čutil naš ljubi Jakec Rabuza žaljenega. In šel je ter tožil našega urednika Karla Linhart zaradi žaljenja časti. Stvar pride kakor vsaka tiškovna tožba pred porotnike. Toliko smo hoteli omeniti o tej zanimivo-smešni zadevi. Kadar bode „tožba“ gotova, izpregovorili bodemo jasneje.

Lupine orehov (zelene) treba zdaj nabirati. Iz njih se skuha tekočina, s katero se poleti žvino namaže. Potem ne pridejo muhe in ostala mrčes k živini!

Pokušnje z dr. Weilovim „Epileptikonom“ Asistent znanega zdravnika dr. H. Bocka v München, dr. Friedmann, piše: Jaz rabim že okroglo 2 let „Epileptikon“ in to ne samo pri epilepsiji, marveč tudi pri

Ponesrečeni zrakoplovec.

Zrakoplovstvo napreduje krasno. Seveda zahteva tudi mnogo žrtev. Te dni izvršil je južno-amerikanski zrakoplovec Chavez z svoj krasni polet čez Simplon. V 49 minutah je v zraku preplovil najnevarnejši del. Ali pri vasi Domo d' Ossola preobrnil se je zrakoplov in padel z nesrečnejšem iz grozovite višine navzdol. Chavez si je zlomil obe nogi in pridobil take notranje poškodbe, da je čez par dni umrl. Naša slika kaže na desni strani Chavez na svojem stroju, ne levi strani pa mali zemljevid, ki kaže kako je plovil. Kraj kjer je ponesrečil (Domo d' Ossola) označen je s križcem.

Der Aviatiker Chavez. derd. Simplon überflog u bei Domod' Ossola verunglückte.

Zahtevajte v vseh trgovinah „Štajerčeve“ užigalice!